

برخورداری از حکمت و زبان ادب، مؤلفه‌های اصلی «جدال احسن» است

زبان ادب سرآغاز مکارم اخلاق است و جدل امری ناپسند است؛ خداوند متعال در قرآن کریم مولفه‌های برخورد با دیگران را تحت عنوان جدال احسن، نخست داشتن حکمت یا دانش درست برای همه و دوم موعظه با سخنان نیکو و دلنشین که همان زبان ادب است، معرفی می‌کند.

زبان ادب سرآغاز مکارم اخلاق است و جدل امری ناپسند است؛ خداوند متعال در قرآن کریم مولفه‌های برخورد با دیگران را تحت عنوان جدال احسن، نخست داشتن حکمت یا دانش درست برای همه و دوم موعظه با سخنان نیکو و دلنشین که همان زبان ادب است، معرفی می‌کند.

حشمت‌الله قلی‌پور، مدرس دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، به بررسی جنبه‌های مختلف جدل از دیدگاه آیات و روایات پرداخت و اظهار کرد: پیامبر اکرم (ص) دو هدف را برای بعثت خود عنوان کرده‌اند: «#171؛ انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق؛ من برای مکارم اخلاق به رسالت رسیدم». نماز، روزه و حج، جهاد و غیره را انبیاء پیش از ایشان هم آورده بودند، اما آنچه که مردم نداشتند، مکارم اخلاق بود.

وی افزود: به گفته استاد شهید مطهری، اگر اخلاق را رابطه با دیگران بدانیم، مکارم اخلاق بهترین شیوه‌های برقراری ارتباط با دیگران است و اساساً معنای مکارم اخلاق بزرگ دانستن دیگران است. امام زین‌العابدین (ع) می‌فرماید: «#171؛ از جدم شنیدم که می‌فرمود من برای تحقق مکارم اخلاق و مزیت‌هایش مبعوث شدم» و چنین حدیثی از امام رضا (ع) نیز نقل شده است و ریشه مکارم اخلاق و بزرگوار داشتن دیگران و به کرامت خویشتن اعتقاد داشتن است.

این مدرس دانشگاه با تأکید بر این‌که انصاف و بزرگواری در دوست داشتن است، افزود: انسانی که احساس پستی و فرومایگی نسبت به خودش نداشته باشد، دیگران را هم پست و فرومایه نمی‌داند. انسانی که خود را بزرگوار و ارجمند بداند، دیگران را نیز بزرگوار و ارجمند می‌داند و وقتی مکارم نفس باشد، مکارم اخلاق هم خواهد بود.

وی افزود: امام علی (ع) می‌فرماید: کسی که کرامت نفس دارد و بزرگوار است و در جای دیگر می‌فرماید: کسی که کرامت و بزرگواری خودش را ندارد، شهوات خویش را خوار و کوچک می‌شمارد. از اینجا اجتناب از رذایل آغاز می‌شود. چنان‌که مولا فرمودند که انسان برای رسیدن به مکارم نفس، باید رذیلت‌ها و فضیلت‌ها را توأمان در خود تشخیص بدهد، آنگاه چنین انسان بزرگوار و کریمی، مردم را بزرگوار و شریف می‌داند.

قلی‌پور با اشاره به حدیثی از پیامبر اکرم (ص) افزود: رسول گرامی (ص) می‌فرماید: سعادت آدمی حسن خلق او است و بدبختی او بدخلقی او است. جدل یکی از رذایلی است که مخرب مکارم اخلاق است؛ جدل از مصادیق بدبختی است و زبان ادب از مصادیق حسن خلق و سعادت است؛ زبان ادب همگانی و ابتدایی و برای همه قابل فهم و دوست داشتنی است.

وی افزود: ادب موجب احترام متقابل می‌شود و بزرگترین سرمایه است که هزینه‌ای هم برای انسان ندارد و سود و منافع‌اش فراوان است. ادب و زبان ادب سرآغاز مکارم اخلاق است و زینت انبیاء و اولیای خدا بوده است و جدل امری ناپسند است. خداوند متعال در قرآن کریم مولفه‌ها و دستورالعمل برخورد با دیگران را نخست داشتن حکمت یا دانش درست برای همه و دوم موعظه با سخنان نیکو و دلنشین که همان زبان ادب است، معرفی می‌کند.

وی ادامه داد: در آیه شریفه «#171؛ اِدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ...» با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت کن و با آنان به [شیوه‌ای] که نیکوتر است» (نحل/125) ویژگی جدال احسن ذیل شیوه جذاب و تاثیرگذار مطرح شده است. اگر همین آیه را مبنای مذموم بودن جدل بدانیم و ویژگی‌های جدل را از آن استخراج کنیم، می‌توان گفت جدال احسن بدون شك بر حکمت که همان دانش درست استوار است و فهم آن برای همه آسان است.